

Oss hästhandlare emellan -eller hur gör djur?

Hästen har länge varit ett för människan viktigt transport- och arbetsdjur. Därför har det tidigt funnits en marknad för hästhandlare. "Hästhandlare" har också blivit ett begrepp för att beskriva en man, som du bör räkna fingrarna efter att ha tagit honom i hand.

I arabvärlden var och är istället kamelen det viktiga transport- och arbetsdjuret. På många håll i arabvärlden mäts en mans förmögenhet i antal ägda kameler.

När européerna började kolonisera världen utanför Europa tog många sig över till det som senare har kommit att kallas USA. Och även där blev hästen ett viktigt transport- och arbetsdjur, när boskapshjordar skulle samlas och skötas över hela kontinenten. Och begreppet "cowboy" associerar vi omedelbart med män på hästar. Män som var beväpnade med pistoler och gevär. Män som även skötte ordningen och fick titeln sheriff. Men också gängkriminella män och enstöringar, som tog sig fram på hästryggar och såg till att hålla sheriffer och krogägare med jobb.

Som sagt - det var nästan alltid män som red, söp och slogs. Jag känner inte evolutionens inre väsen, men någonstans på vägen blev Vilda Västerns präriemän ympande med någon slags "cowboygen", som sedan tycks har förts vidare i generationer till nya slags cowboys i en alltmer tekniskt utvecklad värld.

Det måste vara någon slags "cowboygenetik" parad med "modehästhandel" som får människor runt om i världen att paradoxalt nog klä sig i jeans - slitstarka arbetsbyxor avsedda för ridning i ett stekhett klimat - och kombinera detta klädesplagg med varmfordrade parkasjackor och anoraker gjorda för ett arktiskt klimat.

AUTO HERO

Och manliga myter har spridits över världen sedan den moderna informationstekniken gjort det möjligt att kommunicera med allt och alla överallt samtidigt. Vem minns inte Fantomen med sin stiliga vita häst Hero. Du som tittar på svensk TV på senare tid har kanske gjort samma association som jag, när Du sett reklamfilmen med en stiligt leende och inställsam bilhandlare, som på hästhandlarvis övertygar oss om att köpa bilen hos AUTO HERO. Ytterligare ett modernt bevis för hur evolutionen har förvandlat "hästhandlare" till "bilhandlare". Ett välkänt talesätt är att "män aldrig växer aldrig upp - det är bara leksakerna som blir dyrare".

1886 uppfann den tyske bilhandlaren **Carl Benz** den första bilen, som sedan blev Mercedes-Benz. I början av 1900-talet blev Oldsmobile med

totalt 425 tillverkade exemplar den första masstillverkade bilen.

Henry Ford har således något oförtjänt fått äran av att vara den förste som masstillverkade bilar. Men åren 1908 till 1922 tillverkade Ford totalt 15 miljoner T-Fordar, som sedan höll rekordet i antal tillverkade bilar ända till 1972, när Volkswagen gick om.

Till Sverige kom bilen 1897, när **Gustaf Eriksson** tillverkade den första bilen vid Surahammars bruk i Västmanland. I Surahammars bruks fotbollslag spelade f.ö. en centerforward, som kallades "*Sprängare*" p.g.a. sin utvecklade manliga fysionomi. När han fick bollen i närheten av straffområdet skrek den hänfödda lokala och oftast manliga publiken på västmanländska – "skjut Sprängare skjut, hela bruket väntar på mål".

Och "*Sprängare*" skrek tillbaka på västmanländska – "hur ska jag kunna skjuta när jag har fått en jordkockla i ögat". I de i de under 1900-talets första hälft växande brukssamhällena i såväl antal som storlek var idrott som fotboll det som förenade befolkningen. När industrialiseringen ändrade karaktär under andra hälften av 1900-talet gick industrier som Facit AB, specialiserat på kontorsmaskiner och dotterföretag till bruksortsföretag AB Åtvidabergs Industrier i konkurs, när digitaliseringen drastiskt ändrade förutsättningarna för tillverkning av kontorsmaskiner. Kvar blev dock fotbollslaget Åtvidabergs FF med Facit som huvudsponsor. Fotbollslaget hade några av sina bästa säsonger efter företagets konkurs.

Detta får mig osökt in på ett annat evolutionsspår. Bilen har kommit att bli 1900-talets i särklass viktigaste transport- och arbetsfordon och har ersatt hästen, som istället har blivit ett inslag i den under 1900-talets hysteriskt växande nöjes- och upplevelsevärld med spel- och tävlingshysteri, påhejat av "hästhandlare" som blivit "bilhandlare". Fotboll och ishockey beroende på årstid har blivit manliga huvudintressen och tippande och spelande på sitt lag har blivit det männen ägnar sig åt istället för utveckling och ledarskap, som varit mannens viktigaste evolutionära uppgift. Och bilen har ihop med pistoler och gevär har blivit de i särklass viktigaste manliga makt- och statussymbolerna. Kvinnorna har i stället tagit över hästen som sårintresse.

Patriarkat eller matriarkat

De ovan redovisade evolutionära samhällsfaktorerna har påverkat våra välfärdsnationer vad gäller invånarnas behov, vanor, traditioner, nöjen m.m. Och det har fått mig att försöka knyta ihop säcken och visa hur denna för människoarten så katastrofala samhällsutveckling nu påverkar utvecklingen i Västvärlden, som tidigare under 500 år varit jordens i särklass mest "framgångsrika" region i alla avseenden. Denna utveckling håller nu på att ta slut. Alla som ser förstår. Men i de blindas rike är de seende som bekant inte kungar, utan de är inspärrade för hallucinationer.

Det finns ca 5400 kända däggdjursarter spridda över jorden alltifrån små möss till stora blåvalar. Endast ett fåtal av dessa arter har utvecklat matriarkat, dvs arter med kvinnligt ledarskap. Väldigt få matriarkat har dessutom överlevt inom människoarten.

En överväldigande merpart av samtliga däggdjur har i stället evolutionärt valt patriarkatet som ledarform, dvs de smartaste manliga handjuren blir ledare. Men utvecklingen går nu käpprätt nedåt. Snart är det faktiskt bara människorna bland däggdjuren, som istället har börjat välja idioter till ledare. Hur detta kommer att leda till artens förfall ser vi tydliga tecken på idag.

Vad är meningen med livet? Eller hur gör djur?

Livets mening har varit den stora fråga filosofer har brottas med genom människans historia. Darwins svar på frågan var att principen "survival of the fitting" var det som gällde, vilket betyder "att den som är mest lämpad överlever". Detta har ofta missuppfattats att vara "survival of the fittist", vilket betyder "att de starkaste överlever". Det är dock inte ledarnas styrka utan smartheten, som får stammen att överleva.

Enligt denna ofta påtalade teori är det alltså förmågan att anpassa sig till verkligheten och samarbeta för att nå mål, som har varit det som tidigare gjort människan till jordens mäktigaste art. Gemensamma livsavgörande behov är att varje par bestående av en hane och en hona föder fler än två ungar, klarar av att skaffa mat till sig själva och ungarna samt förmår att anpassa sig i sin miljö, vari det viktigaste är förekomsten av andra djur av samma art eller andra arter, klimat och väder. Och huvudregeln är således att smartast vinner.

Den förmodligen mest accepterade synen bland antropologer är att människan utvecklades i Afrika för mellan 100 och 200 tusen år sedan. Homo sapiens, som vår art kallas konkurrerade ut alla andra människoarter som neandertalmänniskan och Homo floresiensis genom sitt fortplantningssystem och sin förmåga att finna föda.

Hur klokt är det då att inte acceptera att det bara finns två kön (hane och hona), att förlita sig på att någon annan ordnar maten (Sveriges egen försörjningsgrad är idag bara 40%) eller att välja att sluta föröka sig av praktiska skäl. Och kanske dumast av allt försöka påverka klimatet, istället för att anpassa sig till det.

Det blir allt tuffare tider för drömmare, som den svenske låtskrivaren **Per Gessle** sjöng om. Och som avslutning passar därför ett citat från en av Sveriges mera kända författare **August Strindberg** i hans pjäs "Ett drömspel" - "det är synd om människorna". **Frågor på det?**

Lars-Olof (LO) Landin

Redaktör och grundare av tankesmedjan Kreaprenör™

www.creapreneur.se